

RAPORT

**DOTYCZĄCY SYTUACJI FINANSOWEJ
I ZAWODOWEJ ASYSTENTÓW
PROKURATORÓW I STARSZYCH
ASYSTENTÓW PROKURATORÓW**

Zespół do spraw Asystentów Prokuratorów
przy Radzie Głównej ZZPiPP RP

Kwiecień 2026

Badanie ankietowe asystentów prokuratorów 2026

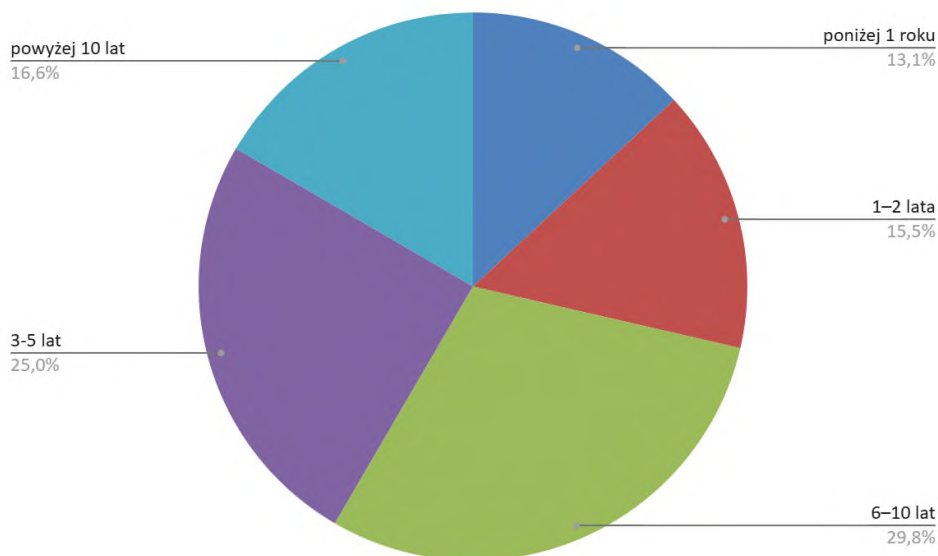
Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w dniach od 23 marca 2026 roku do 8 kwietnia 2026 roku wśród osób wykonujących zawód asystenta prokuratora przy użyciu formularza Google Forms. W badaniu wzięło udział 1108 osób z 1516 osób, które wykonują ten zawód. W tym 1072 ankietowanych osób to osoby zatrudnione na stanowisku asystenta prokuratora, natomiast 36 osób zatrudnionych na stanowisku starszego asystenta prokuratora.

Niniejsze opracowanie zostało sporządzone w oparciu o dane zgromadzone w formularzu Google Forms na potrzeby Zespołu ds. Asystentów Prokuratorów przy ZZPiPP.

Badanie ankietowe zawierało 19 pytań zamkniętych, półotwartych i otwartych. Ankietowani zostali zapytani o kwestie dotyczące min. swojego, wykształcenia, wysokości wynagrodzenia oraz aktualnej formy aplikacji uzupełniającej prokuratorowskiej.

Pytanie nr 1

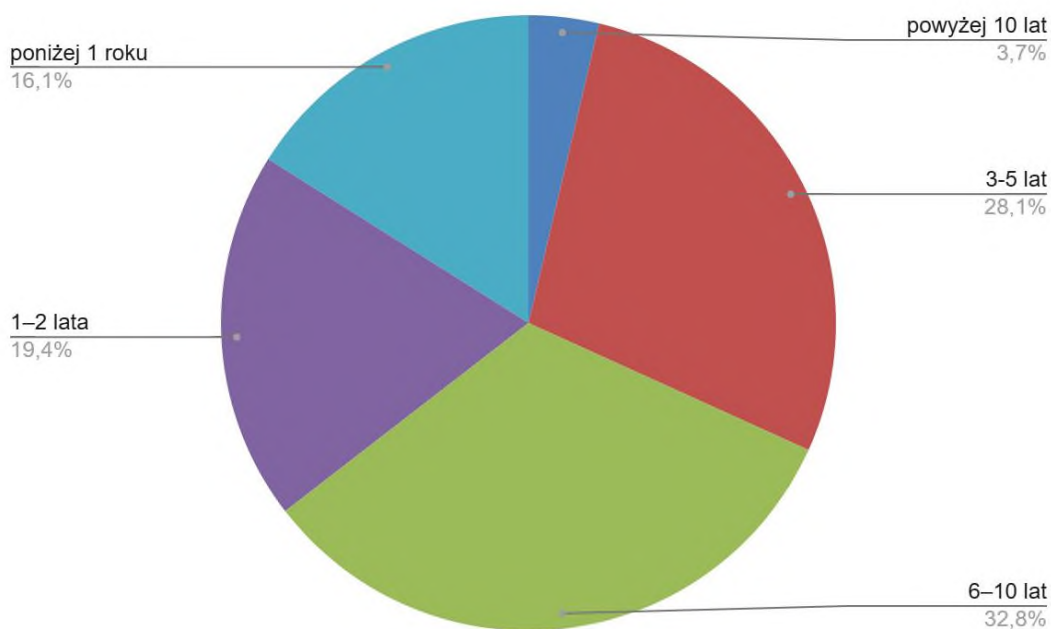
Jaki jest Pana/i staż pracy w Prokuraturze (proszę o podanie stażu pracy ze wszystkich stanowisk, na których Pan/i pracowała w Prokuraturze)

W badanej grupie najliczniejszą kategorię stanowią respondenci z doświadczeniem w przedziale 6–10 lat (330 osób), następnie 3–5 lat (227 osób), a mniejszy udział mają osoby z ponad 10-letnim stażem (184 osób), 1–2 lata (172 osób) oraz poniżej roku (145 osób). Mediana przypada na przedział 3–5 lat, co wskazuje, że połowa badanych ma nie więcej niż około 4–5 lat doświadczenia, natomiast średni staż pracy wynosi około 5,7 roku. Struktura ta potwierdza przewagę osób z kilkuletnim doświadczeniem zawodowym.

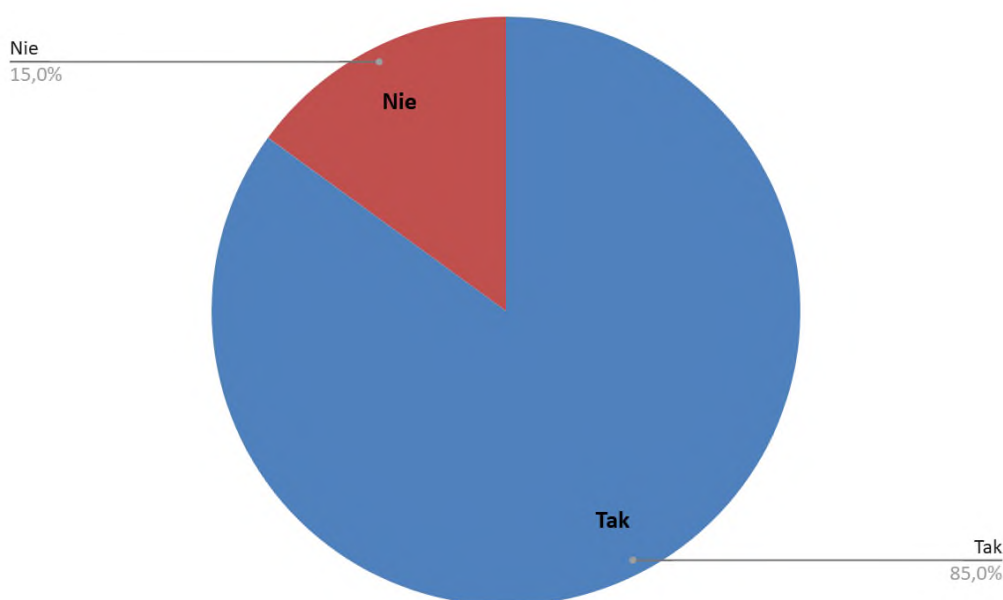
Pytanie nr 2

Jaki jest Pana/i staż pracy na stanowisku asystenta prokuratora?

W badanej grupie najliczniejszą kategorię stanowią asystenci prokuratora ze stażem 6–10 lat (363 osoby), następnie 3–5 lat (311 osób), 1–2 lata (215 osób), poniżej roku (178 osób), a najmniej liczną grupą są osoby z doświadczeniem powyżej 10 lat (41 osób). Mediana stażu przypada na przedział 3–5 lat, co oznacza, że połowa badanych posiada nie więcej niż około 4–5 lat doświadczenia na tym stanowisku. Średni staż pracy wynoszący około 4,6 roku można ocenić jako korzystny, wskazujący na dobrze ugruntowane, choć nadal rozwijające się doświadczenie zawodowe badanej grupy.

Pytanie nr 3
Czy posiada Pan/Pani wykształcenie wyższe prawnicze?

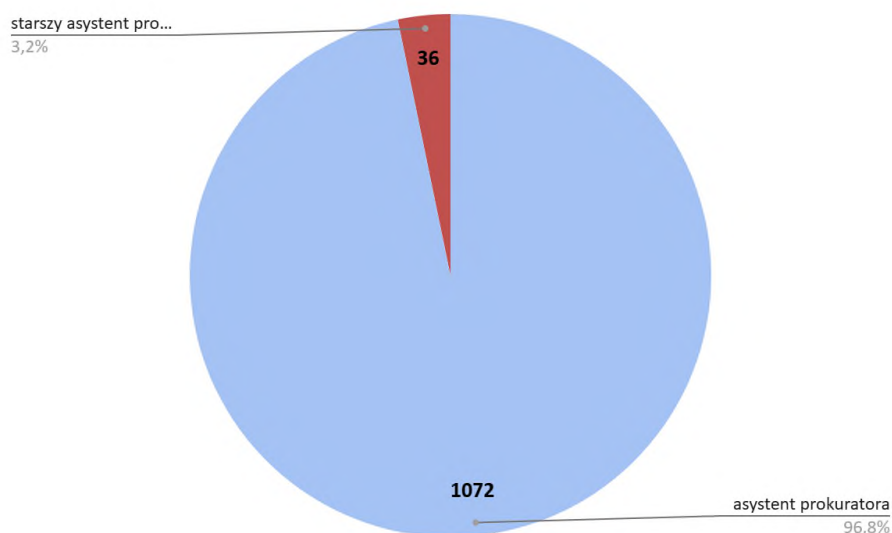
Aż **85 % (942 osoby)** ankieterowanych odpowiedziało, że posiada wykształcenie prawnicze. Jedynie 15 % (166 osób) badanych nie posiada wykształcenia prawniczego, co stanowi wyraźną mniejszość w strukturze próby.

Pytanie nr 3a.
Jeśli w poprzednim pytaniu odpowiedziałeś NIE, proszę o wskazanie kierunku ukończonych studiów:

Wśród 15% badanych (166 osób), które nie posiadają wykształcenia wyższego prawniczego, najczęściej wskazywanymi kierunkami ukończonych studiów były: administracja publiczna (34 osoby), ekonomia (15 osób), bezpieczeństwo wewnętrzne (14 osób), politologia (12 osób), kryminologia (11 osób) oraz pedagogika (8 osób). Ponadto 27 respondentów zadeklarowało ukończenie więcej niż jednego kierunku studiów, co świadczy o zróżnicowanych ścieżkach edukacyjnych tej grupy. Jednocześnie 21 osób kontynuuje kształcenie na kierunku prawo, natomiast 8 badanych nie podało jednoznacznej informacji o ukończonym kierunku studiów.

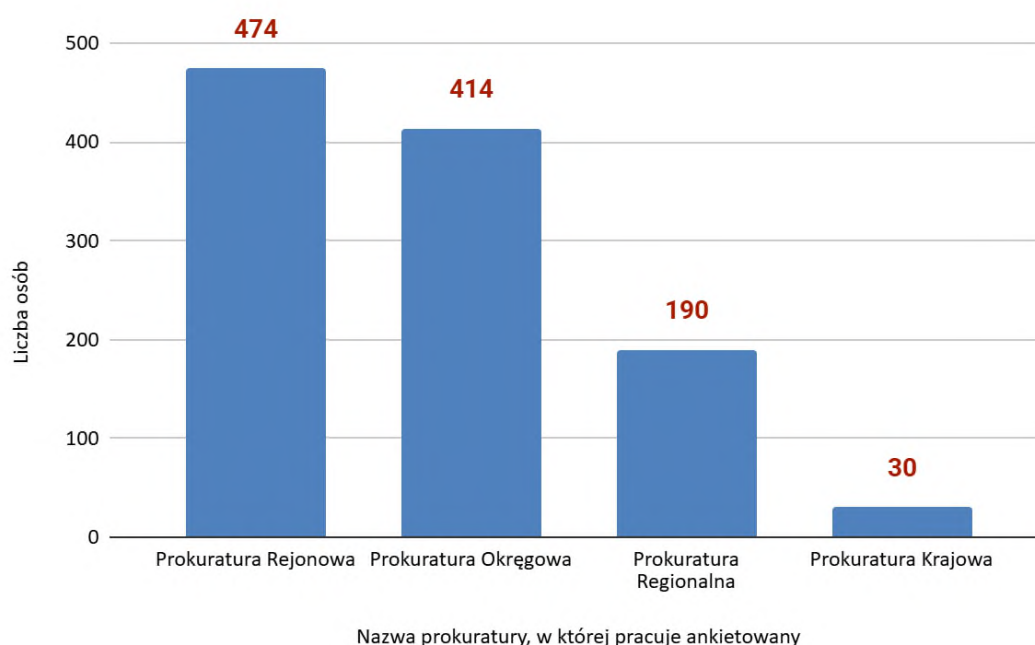
Mimo braku wykształcenia prawniczego, badani często posiadają kompetencje z obszarów pokrewnych oraz wykazują tendencję do dalszego podnoszenia kwalifikacji, w tym uzupełniania wykształcenia o studia prawnicze.

Pytanie nr 4 Na jakim stanowisku jest Pan/Pani zatrudniony/a?

Zdecydowana większość badanych, niemal **97% (1072 osób)**, jest zatrudniona na stanowisku asystenta prokuratora, co potwierdza jednorodny charakter próby pod względem zajmowanego stanowiska. Jedynie 3% (36 osób) respondentów stanowią osoby zatrudnione na stanowisku starszego asystenta prokuratora.

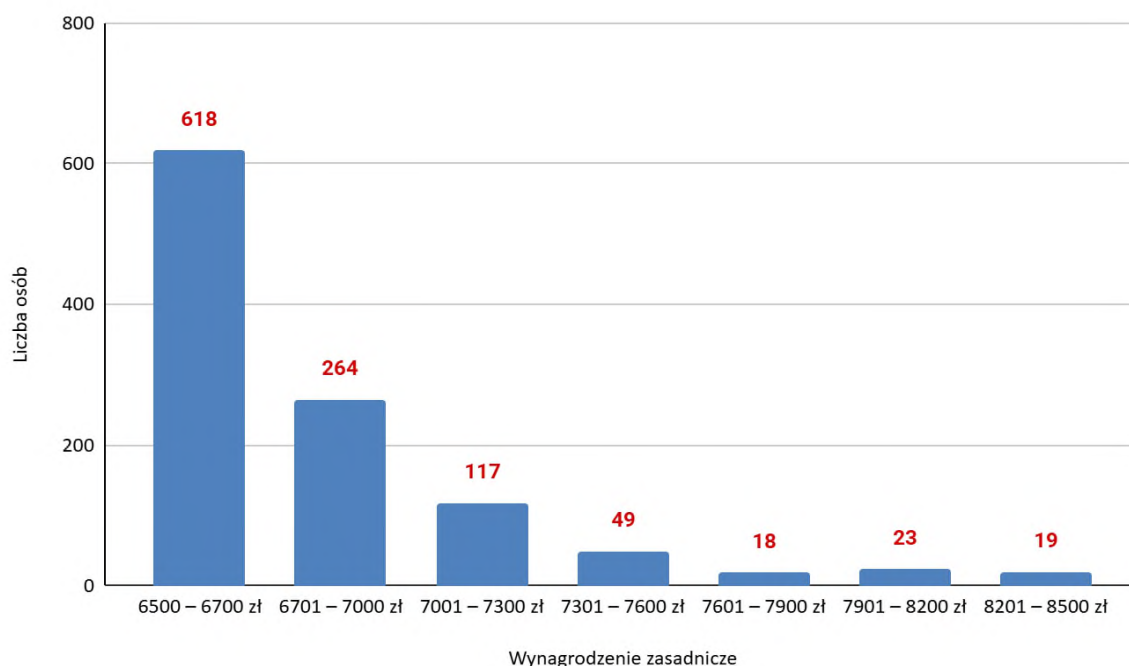
Pytanie nr 5 Na jakim szczeblu prokuratury jest Pan/Pani zatrudniony/a?

W badanej grupie najwięcej osób jest zatrudnionych w prokuraturach rejonowych (42,8% – 474 osoby), następnie w okręgowych (37,4% – 414 osób), regionalnych (17,1% – 190 osób), a najmniej w Prokuraturze Krajowej (2,7% – 30 osób), co wskazuje na wyraźną koncentrację zatrudnienia w jednostkach niższego szczebla. Mediana rozkładu przypada na poziom prokuratury okręgowej, co oznacza, że połowa badanych pracuje w jednostkach tego szczebla lub niższych.

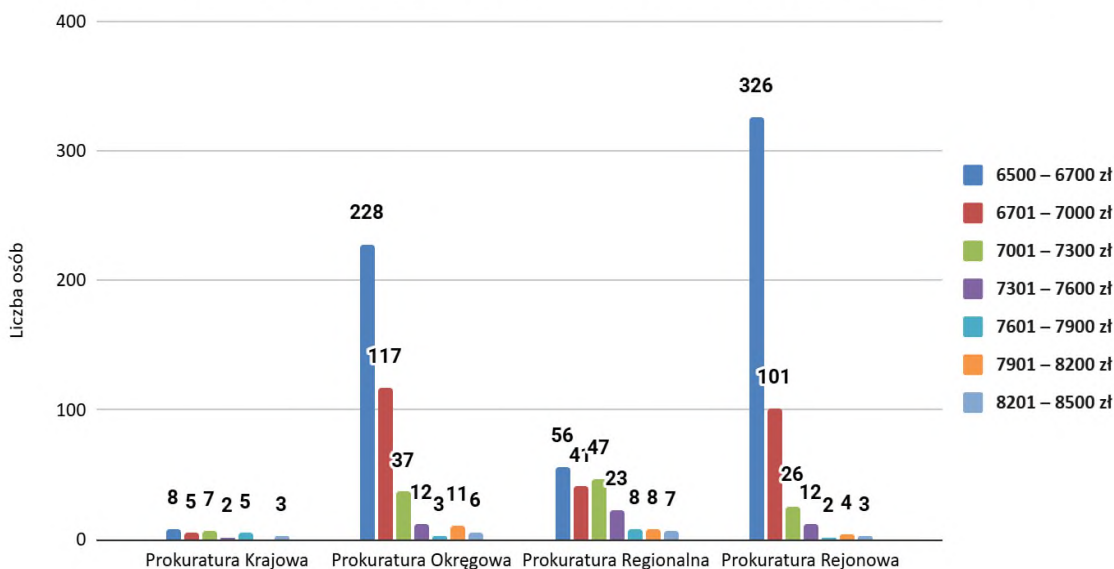
Pytanie nr 6

Ile wynosi Pana/i obecny poziom wynagrodzenia zasadniczego (brutto)? (Proszę wskazać wynagrodzenie bez dodatków stażowych, za delegację itp.)

Dominującą grupą w strukturze są osoby posiadające wynagrodzenie w najniższym przedziale 6500–6700 zł, który obejmuje aż **618 pracowników (55,78%)**, co bezpośrednio wyznacza medianę całego zestawienia. Kolejne progi płacowe to 264 osoby (23,83%) w przedziale 6701–7000 zł oraz 117 osób (10,56%) z zarobkami 7001–7300 zł. Wyższe dochody są rzadkością: w przedziale 7301–7600 zł znajduje się 49 osób (4,42%), w 7601–7900 zł jedynie 18 osób (1,62%), 7901–8200 zł to 23 osoby (2,08%), a najwyższe zarobki w przedziale 8201–8500 zł deklaruje jedynie 19 osób (1,71%).

Wynagrodzenie asystenta prokuratora w zależności od szczebla prokuratury

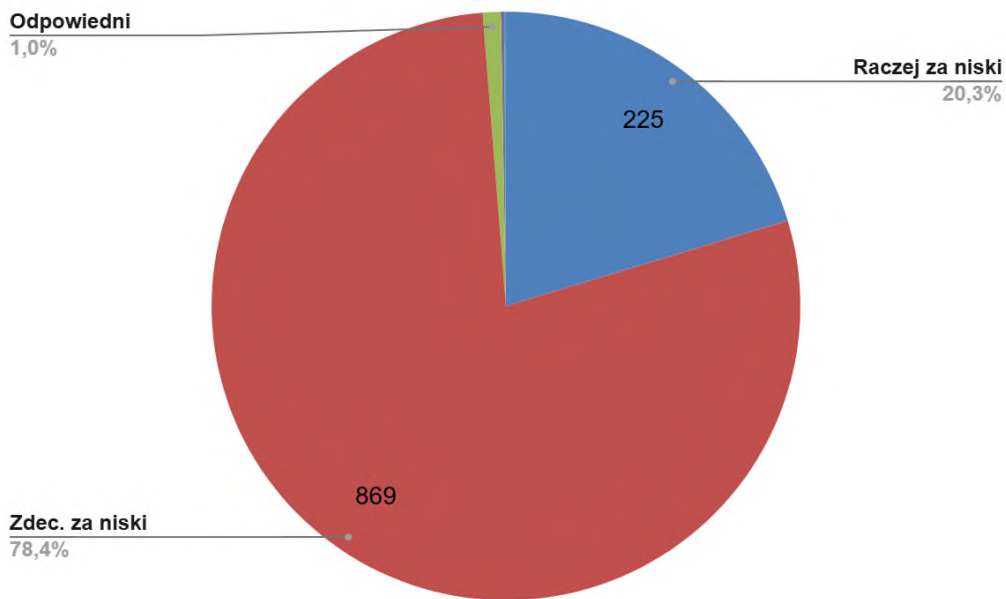

Średnie wynagrodzenie zasadnicze asystenta prokuratora rośnie wraz ze szczeblem jednostki w sposób jedynie symboliczny, a szczegółowe zestawienie dla całej grupy 1108 ankietowanych prezentuje się następująco:

- w Prokuraturze Rejonowej, będącej największą grupą badawczą liczącą 474 osoby, średnie zarobki są najniższe i wynoszą 6 787,34 zł brutto,
- na szczeblu Prokuratury Okręgowej, reprezentowanym przez 414 ankietowanych, średnie wynagrodzenie wzrasta o niespełna sto złotych, osiągając poziom 6 884,54 zł brutto,
- w Prokuraturze Regionalnej, gdzie odpowiedzi udzieliło 190 osób, średnia płaca przekracza barierę siedmiu tysięcy i wynosi 7 021,05 zł brutto,
- na najwyższym szczeblu, w Prokuraturze Krajowej, przy najmniejszej grupie 30 ankietowanych, średnie uposażenie jest najwyższe, lecz wciąż wynosi zaledwie 7 190,00 zł brutto.

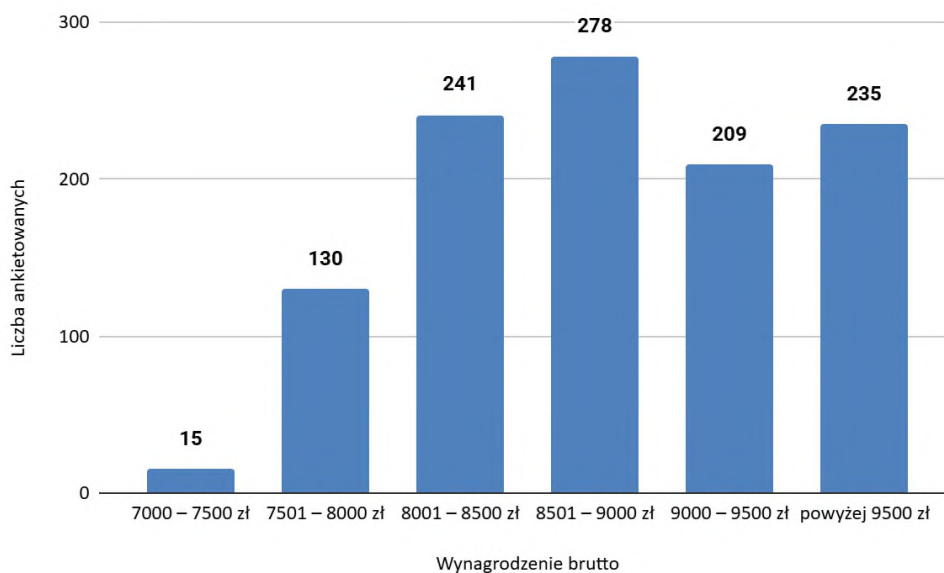
Biorąc pod uwagę wszystkich uczestników badania, ogólna średnia płaca asystenta prokuratora w Polsce wynosi **6 863,90 zł brutto**.

Pytanie nr 7
Jak ocenia Pan/Pani obecny poziom wynagrodzenia?

Dominujący odsetek badanych, czyli 869 osób (78,43%), ocenia swoje wynagrodzenie jako "zdecydowanie za niskie", co w połączeniu z grupą osób wybierających odpowiedź "raczej za niski" (225 osób, czyli 20,31%), daje miążdzący wynik 98,74% negatywnych ocen. Margines osób zadowolonych lub oceniających pensję jako wysoką jest statystycznie nieistotny i wynosi łącznie zaledwie 1,26% (14 osób).

Pytanie nr 8
Jakie wynagrodzenie zasadnicze brutto, byłoby Pana/i zdaniem adekwatne do zakresu obowiązków asystenta prokuratora/starszego asystenta prokuratora?

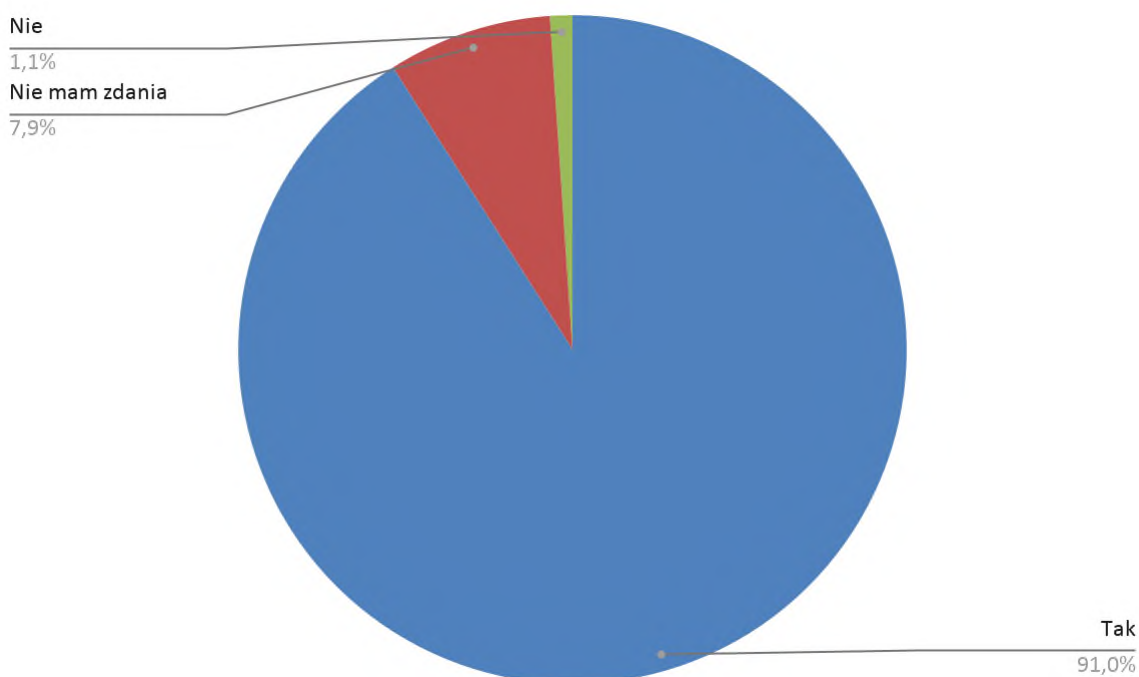

W zestawieniu z aktualnymi zarobkami, oczekiwania asystentów wykazują radykalny wzrost – mediana oczekiwań mieści się w przedziale 8501 – 9000 zł, co oznacza, że połowa badanych oczekuje wynagrodzenia wyższego niż 8500 zł brutto.

Warto podkreślić, że najniższy rozpatrywany przedział (7000–7500 zł) wybrało zaledwie 15 osób (1,35%), podczas gdy najliczniejsza grupa respondentów – 278 osób (25,09%) – wskazała przedział 8501–9000 zł jako adekwatny. Co istotne, ponad co piąty asystent (235 osób, 21,21%) uważa, że godziwa płaca powinna przekraczać 9500 zł brutto.

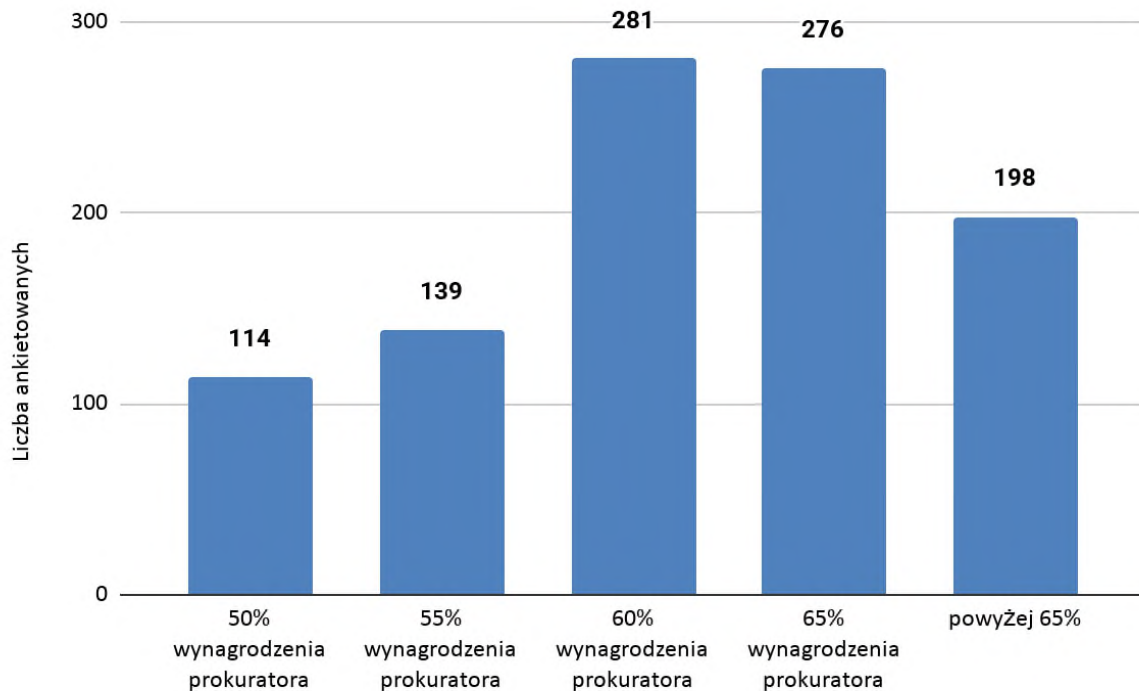
Pytanie nr 9

Czy popiera Pan/Pani wprowadzenie systemu powiązania wynagrodzenia asystentów prokuratorów z wynagrodzeniem prokuratorów (np. jako określony procent wynagrodzenia prokuratora)?

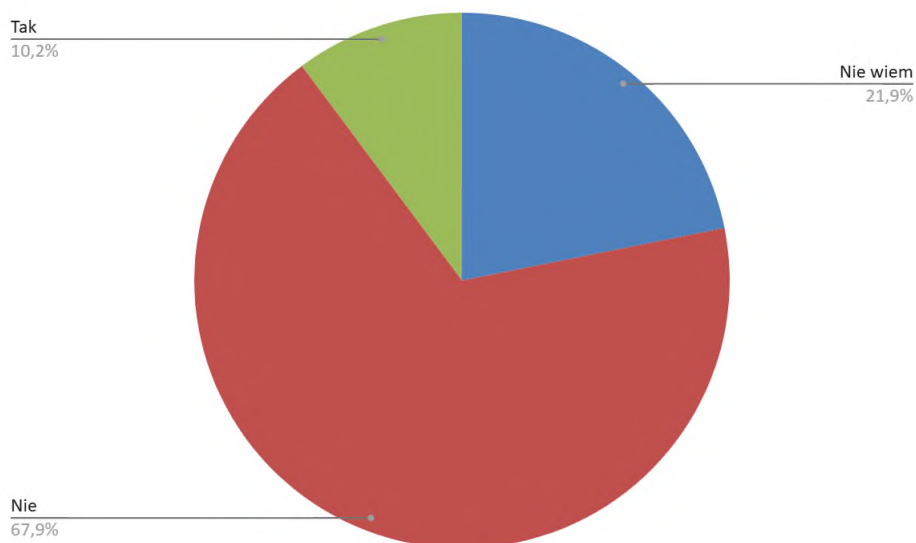
Przytłaczająca większość badanych – 1008 osób (90,98%) – opowiada się za wprowadzeniem sztywnego mechanizmu waloryzacji płac opartego na parytecie względem wynagrodzeń prokuratorów. Przeciwnicy takiego rozwiązania stanowią marginalną grupę 12 osób (1,08%), natomiast 88 respondentów (7,94%) zachowuje neutralność. Tak wysoki odsetek poparcia wskazuje na dążenie do stabilizacji statusu materialnego oraz chęć uniknięcia uznaniowości w kształtowaniu wynagrodzeń.

Pytanie nr 9a
Jeżeli tak, jaki poziom procentowy uważa Pan/Pani za właściwy?

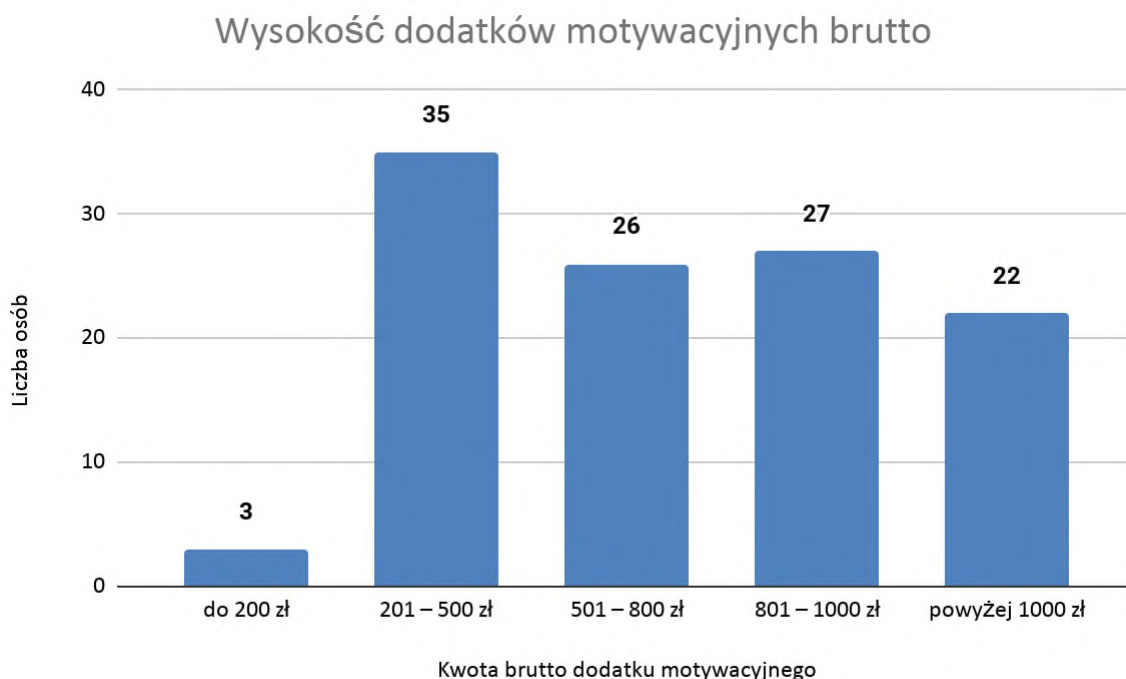
W badanej grupie mediana wynosi 60%, a średnia oscyluje wokół 60,8%, co wskazuje na wyraźne oczekiwanie zakotwiczenia płac powyżej połowy uposażenia prokuratora. Największą reprezentację stanowią osoby postulujące wskaźnik 60% (281 osób) oraz 65% (276 osób), co oznacza, że łącznie blisko 55% badanych wskazuje te dwa progi jako właściwe. O sile aspiracji płacowych świadczy fakt, że aż 75% respondentów (755 osób) domaga się powiązania płac na poziomie co najmniej 60%, podczas gdy najniższy wariant (50%) wybrało jedynie 114 osób.

Pytanie nr 10
Czy w Pana/Pani jednostce funkcjonują dodatki motywacyjne dla asystentów prokuratorów?

Powyższe wyniki wskazują na brak powszechnego systemu motywacyjnego, gdyż blisko 68% badanych (752 osoby) deklaruje, że w ich jednostkach takie dodatki nie funkcjonują. Mediana oraz dominanta odpowiedzi jednoznacznie wskazują na odpowiedź "Nie", co w połączeniu z faktem, że jedynie 113 osób (10,20%) potwierdza istnienie dodatków, sugeruje ich incydentalny charakter. Znamienny jest również wysoki poziom dezinformacji lub braku transparentności – aż 243 asystentów (21,93%) nie posiada wiedzy na temat istnienia takich mechanizmów wynagradzania.

Pytanie nr 10a
Jeśli tak, w jakiej wysokości brutto najczęściej występowały?

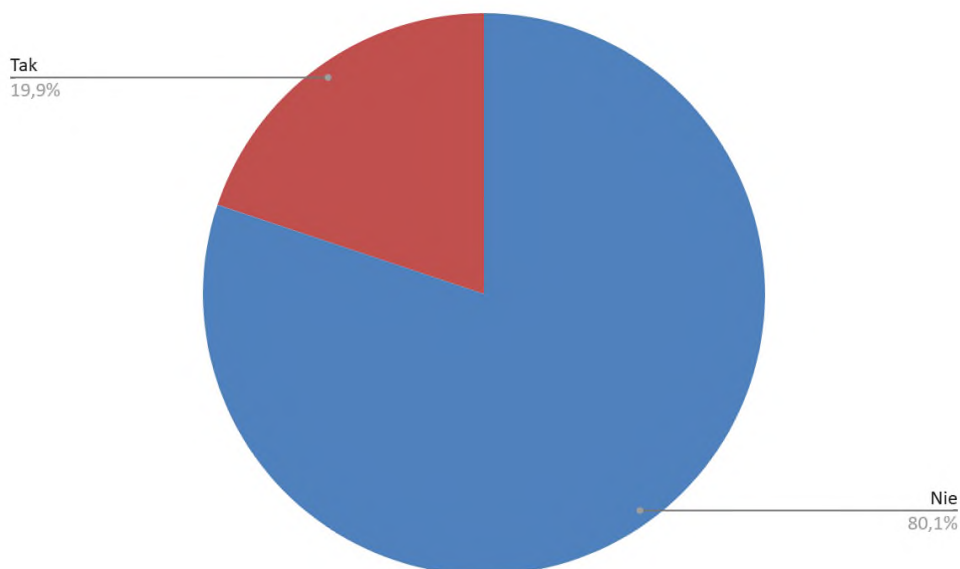

Analiza wysokości świadczeń dodatkowych wskazuje na ich duże rozproszenie, jednak z wyraźnym wskazaniem na kwoty umiarkowane. Mediana mieści się w przedziale 501–800 zł, co oznacza, że połowa uprawnionych otrzymuje dodatki nieprzekraczające 800 zł brutto. Dominantą jest przedział 201–500 zł, wskazany przez 35 osób (31%), co sugeruje, że jest to najpowszechniejsza forma gratyfikacji finansowej.

Biorąc pod uwagę całą badaną populację (N=1108), realne wsparcie motywacyjne powyżej 500 zł brutto dociera do zaledwie 6,7% wszystkich asystentów (75 osób). Potwierdza to postawioną wcześniej tezę o incydentalności tych świadczeń i ich znikomym wpływie na ogólną sytuację ekonomiczną tej grupy zawodowej.

Pytanie nr 11

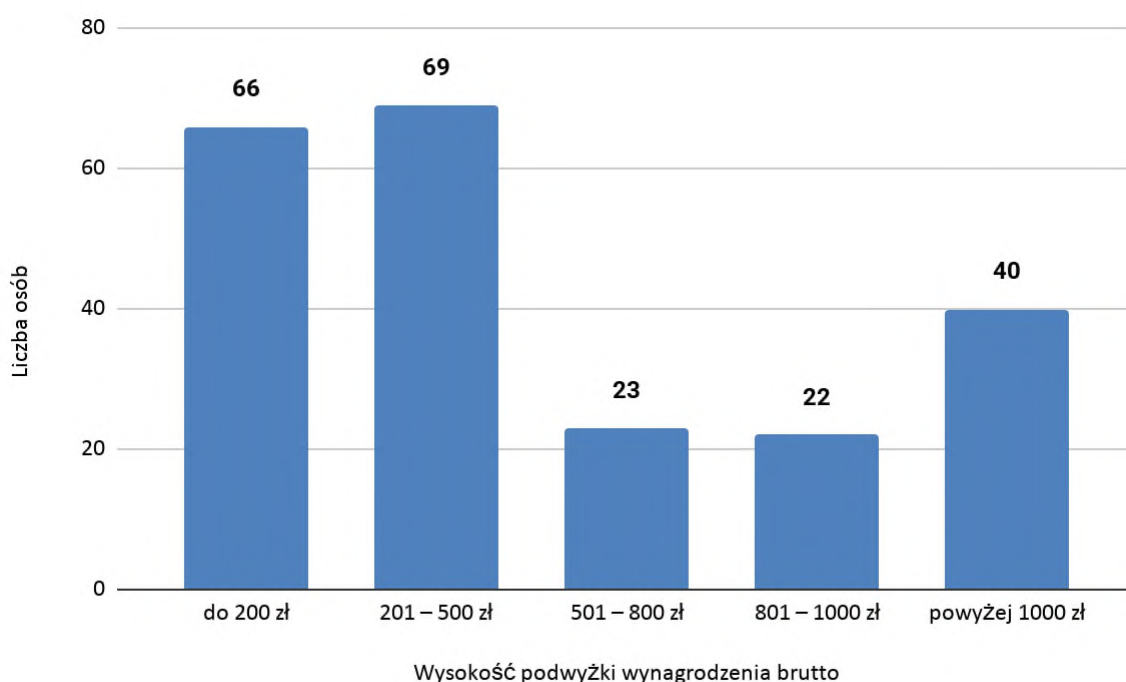
Czy w trakcie zatrudnienia na stanowisku asystenta prokuratora, poza ustawową waloryzacją wynagrodzeń, nastąpił wzrost Pana/Pani wynagrodzenia?

Wyniki badania wskazują na ekstremalną stagnację płacową w tej grupie zawodowej. Aż 888 osób (80,14%) deklaruje, że poza odgórną, ustawową waloryzacją wynagrodzenia, nie doświadczyło żadnego wzrostu wynagrodzenia w trakcie swojego zatrudnienia. Jedynie co piąty badany (220 osób, 19,86%) odnotował realny wzrost pensji.

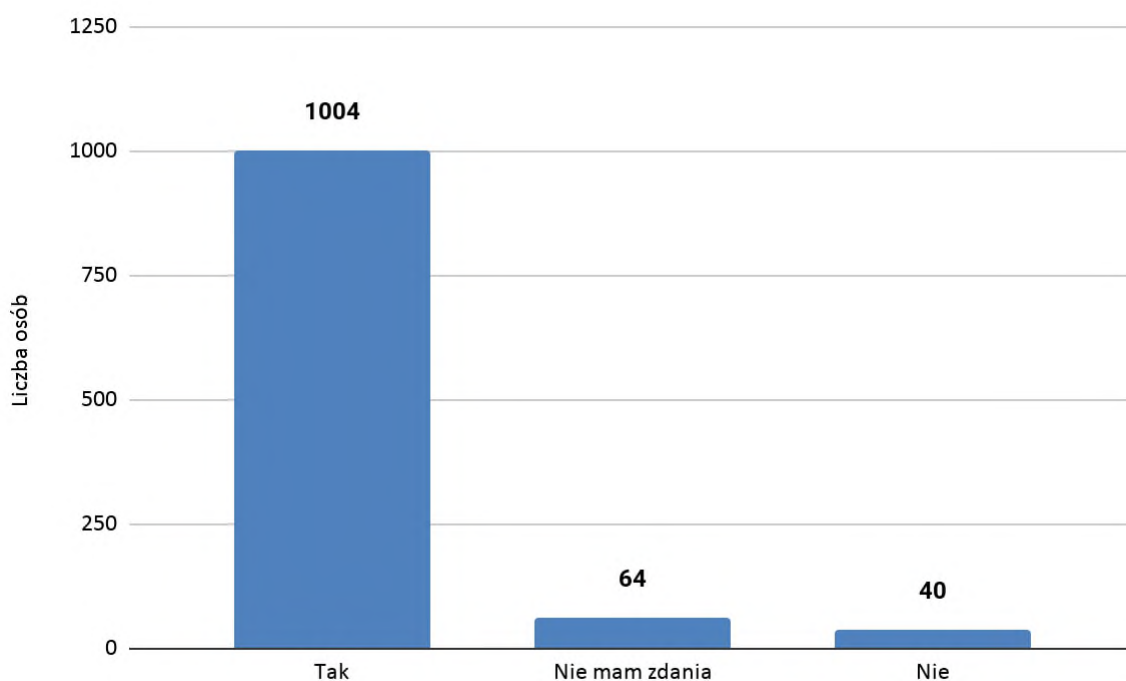
Pytanie 11 a

11a. Jeśli tak, w jakiej wysokości brutto wzrosło Pani/Pana wynagrodzenie?

Analiza dynamiki wzrostu płac wskazuje na ich wybitnie niski stopień. Mediana wzrostu wynagrodzenia mieści się w przedziale 201–500 zł, co oznacza, że dla połowy osób, którym w ogóle podniesiono pensję, była to kwota nieprzekraczająca 500 zł brutto. Dominantą jest przedział 201–500 zł (69 osób), przy czym niemal identycznie liczna grupa – 66 osób (30%) – otrzymała podwyżki o charakterze symbolicznym, nieprzekraczające 200 zł brutto. Kwota powyżej 1000 zł brutto trafiła do 40 osób, co w skali całego badania (N=1108) oznacza, że znaczący wzrost wynagrodzenia stał się udziałem zaledwie 3,6% wszystkich asystentów.

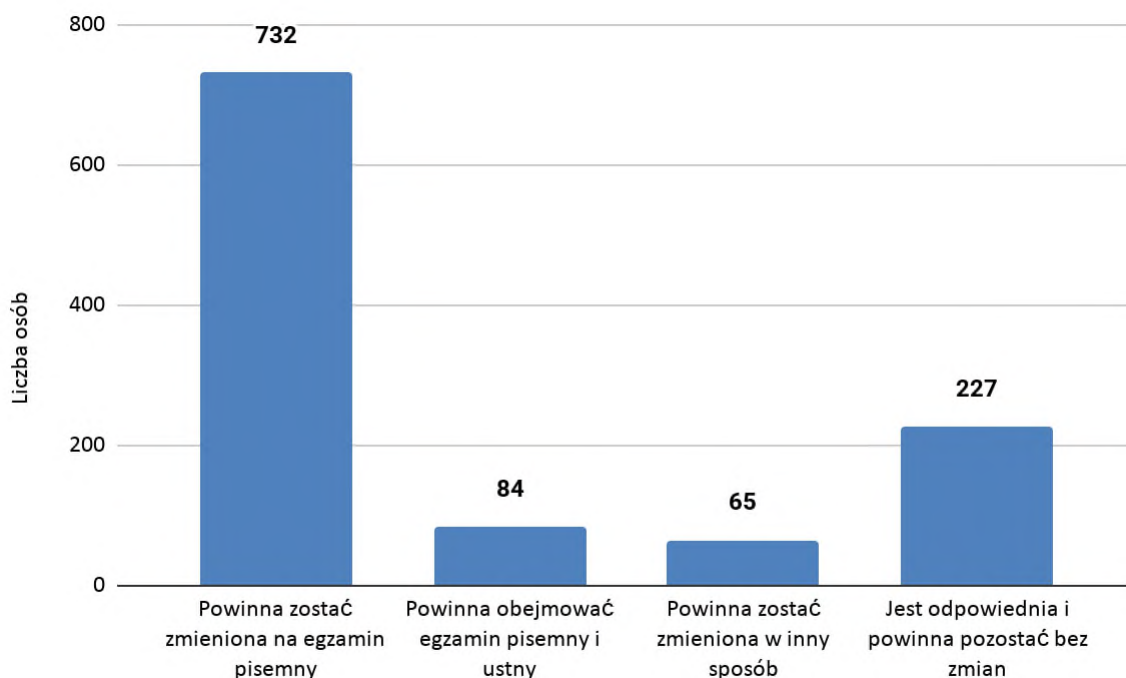
Pytanie nr 12
Czy popiera Pan/Pani skrócenie okresu objęcia stanowiska starszego asystenta prokuratora z 10 lat do 7 lat?

Analiza odpowiedzi wskazuje na powszechne oczekiwanie reformy struktury awansu. Przytłaczająca większość badanych – 1004 osoby (90,61%) – popiera skrócenie okresu wymaganego do objęcia stanowiska starszego asystenta z 10 do 7 lat.

Pytanie nr 13

Obecnie egzamin wstępny na aplikację uzupełniającą dla asystentów prokuratorów obejmuje egzamin ustny oraz ocenę pracy asystenta. Jak ocenia Pan/Pani tę formę egzaminu?

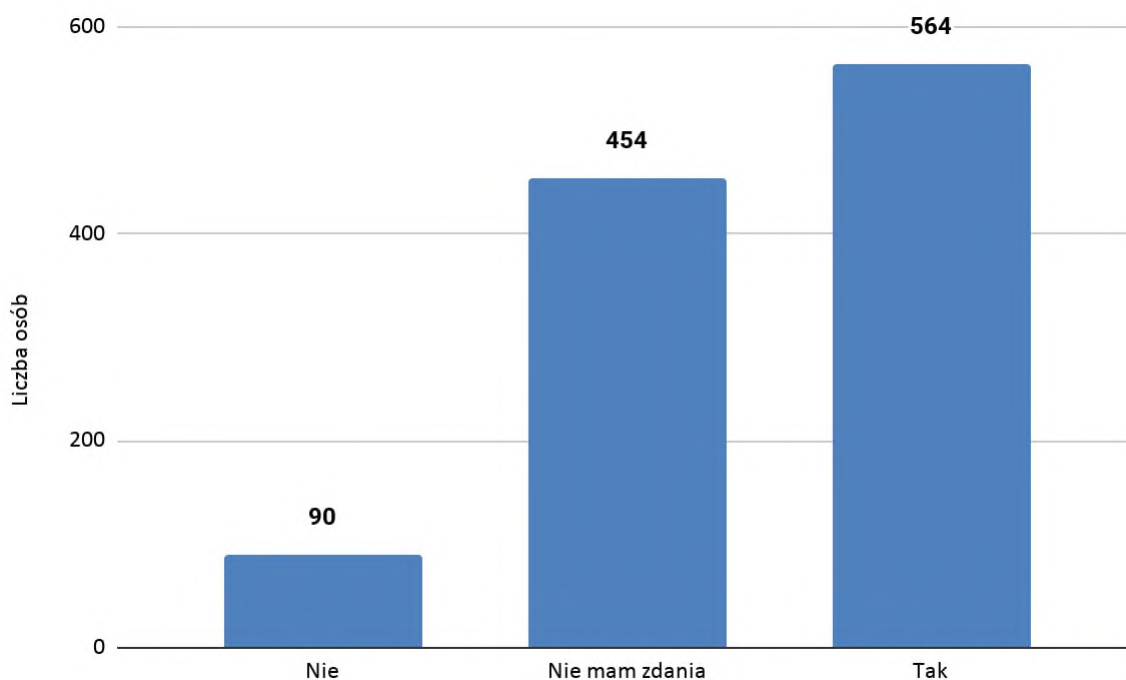
Odpowiedzi ankietowanych wskazują na dominujące przekonanie o konieczności odejścia od obecnej formuły egzaminu na aplikację uzupełniającą prokuratorów. Mediana i dominanta wskazań przypada na egzamin pisemny, za którym opowiada się blisko 2/3 badanych (66,06%). Tylko co piąty asystent (20,49%) uważa obecną formę za odpowiednią. Oznacza to, że niemal 80% środowiska widzi potrzebę zmian. Formuła łącząca obie metody (pisemną i ustną) cieszy się marginalnym zainteresowaniem (7,58%).

Pytanie nr 13a

Jeśli uważa Pan/Pani, że forma egzaminu powinna być inna – proszę wskazać jaka:

Największa grupa respondentów — 12 osób — opowiedziała się za egzaminem pisemnym lub testowym wzorowanym na aplikacji uzupełniającej sędziowskiej, a niemal równie liczna grupa 11 osób preferowała formę mieszaną łączącą ocenę pracy asystenta wraz z egzaminem pisemnym. Mniejsze grupy wskazywały na: wyłączną ocenę pracy asystenta — 7 osób, egzamin ustny z reformą kryteriów i nagrywaniem — 6 osób, formę kazuową i praktyczną — 5 osób, postulaty systemowej reformy całego procesu naboru — 4 osoby oraz ścieżkę bez egzaminów opartą na stażu — 3 osoby. Dwie osoby nie miały zdania w tej kwestii.

Pytanie nr 14
Czy uważa Pan/Pani, że status asystenta prokuratora w strukturze prokuratury powinien ulec zmianie?

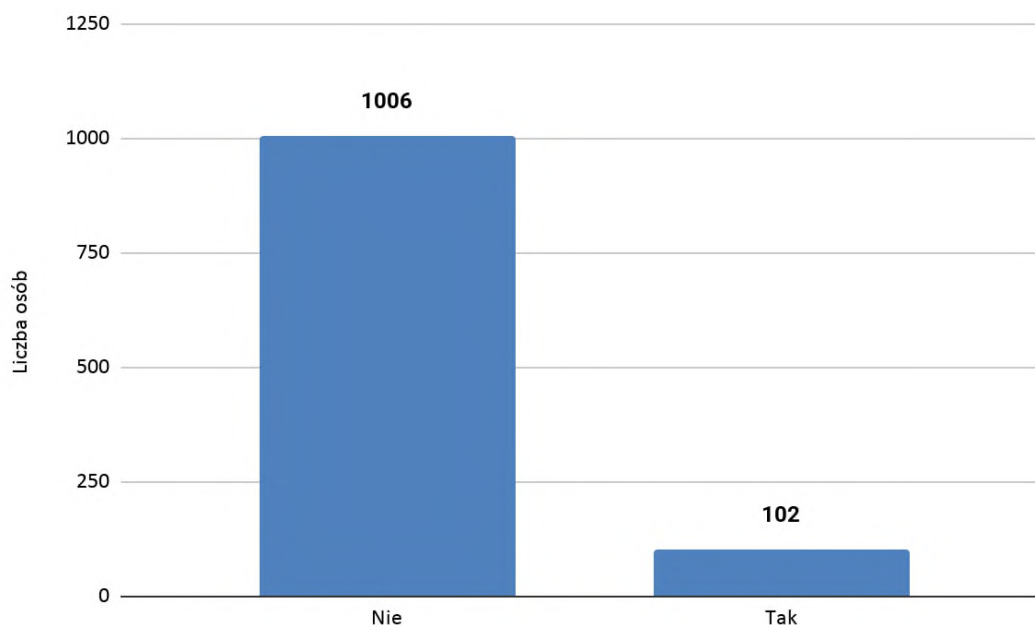
Ponad połowa badanych – 564 osoby (50,90%) – oczekuje redefinicji swojej pozycji w strukturach prokuratury. Znamienny jest jednak bardzo wysoki odsetek osób niemających zdania (454 osoby, 40,98%), co może świadczyć o niepewności co do kierunku ewentualnych zmian lub poczuciu braku realnego wpływu na kształt instytucji.

Pytanie nr 14a
Jeśli tak – w jakim zakresie?

Niemalże 230 respondentów udzieliło odpowiedzi wskazującej na to, że powinien nastąpić wzrost wynagrodzenia i powiązanie z płacą prokuratora. Ponad połowa (210 osób) natomiast wskazała na oddzielenie statusu asystentów prokuratorów od innych pracowników prokuratury oraz uznanie ich za pion orzeczniczy. 170 osób opowiedziało się za wyeliminowaniem czynności biurowych z pracy asystenta takich jak digitalizacja czy też numerowanie akt. 150 osób postuluje rozszerzenie uprawnień asystenta o uprawnienia tj. przesłuchanie podejrzanego czy też samodzielne prowadzenie dochodzeń. 100 ankietowanych wskazało na utworzenie oddzielnej regulacji prawnej, w której dokładnie uregulowane będą przepisy dotyczące asystentów prokuratorów. 80 osób opowiedziało się za zrównaniem statusu asystenta prokuratora z asystentem sędziego, który odnosił się głównie do wyrównania wynagrodzenia, możliwości pracy zdalnej czy też możliwości awansu na starszego asystenta po 7 latach pracy. 60 osób wskazało, że na potrzebę regulacji dotyczącą skrócenia stażu oraz uproszczenie ścieżki awansu. 40 ankietowanych

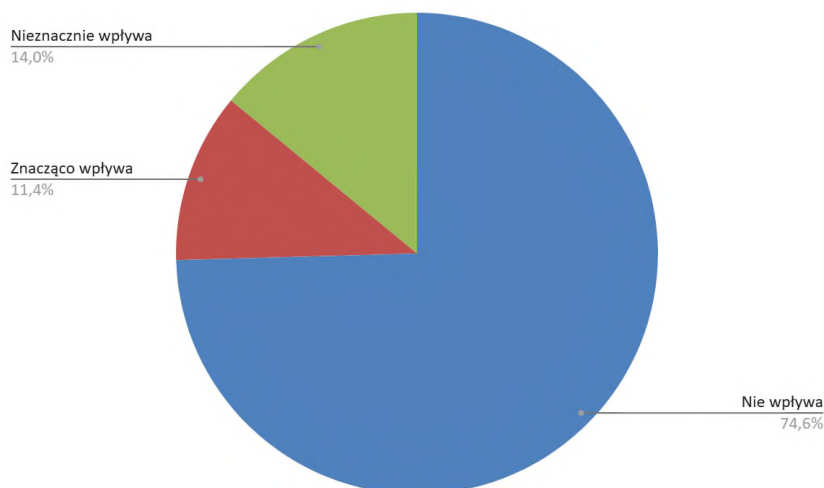
wskazało, iż istotne jest wprowadzenia systemu premiowania i dodatków motywacyjnych, opierających się na jasnych kryteriach, a nie na uznaniowych.

Pytanie nr 15
Czy wykonuje Pani/Pan inne zajęcia zarobkowe poza stanowiskiem asystenta prokuratora?

Przytłaczająca większość, bo aż 1006 osób (90,80%), utrzymuje się wyłącznie z pensji asystenta. Brak dodatkowej aktywności zarobkowej u ponad 90% respondentów wynika najczęściej z rygorystycznych ograniczeń ustawowych oraz ogromnego obciążenia obowiązkami służbowymi, co uniemożliwia im budowanie jakiegokolwiek finansowego „wentyla bezpieczeństwa”.

Pytanie nr 15a
Jeśli tak: Jak wpływa ono na Pani/Pana efektywność w pracy na stanowisku asystenta prokuratora?

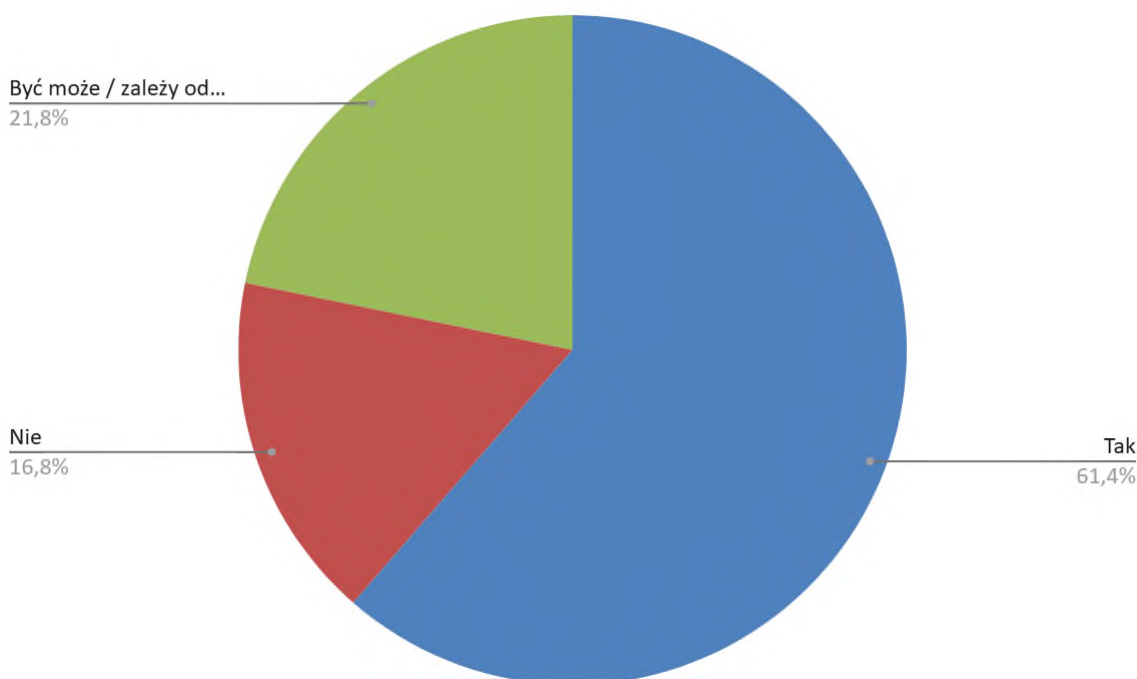

Analiza wykazuje, że większość asystentów łączących pracę w prokuraturze z innymi zajęciami stara się zachować profesjonalizm – **mediana i dominanta** wskazują na brak negatywnego wpływu na efektywność (**74 osoby, 72,55%**). Niemniej jednak, dla ponad **1/4 tej grupy (27,45%)** dodatkowa praca stanowi obciążenie, które odbija się na jakości wykonywanych obowiązków służbowych.

Pytanie nr 15b Jakie zajęcie wykonuje Pan/ Pani zarobkowo?

Spośród wszystkich ankietowanych 28 osób wskazało jakie dodatkowe zajęcia wykonują. Z jednej strony asystenci wykorzystują swoje wysokie kwalifikacje, angażując się w działalność naukową oraz usługami specjalistycznymi. Respondenci w tej grupie wskazali także na wykonywanie zawodów takich jak: kierowca (Bolt/Uber), dostawca jedzenia, kelner, sprzedawca w sklepie oraz recepcjonista hotelowy. Katalog zajęć uzupełniają usługi tłumaczeniowe, korepetycje, pełnienie funkcji kuratora społecznego, prowadzenie działalności gospodarczej, a także udział w inwentaryzacjach i pracach przy zbiorach za granicą.

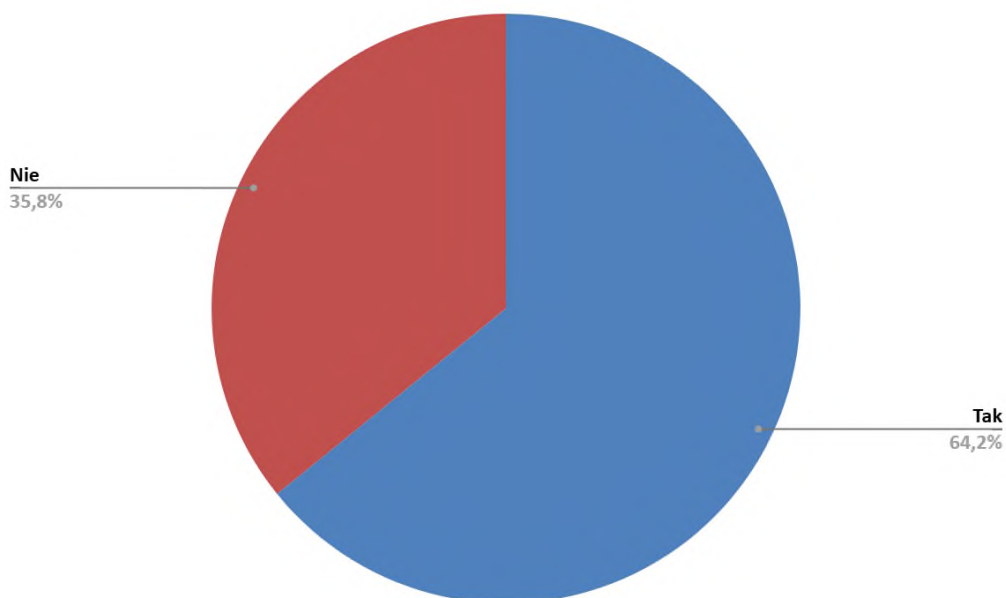
Pytanie nr 15c Czy odpowiednie wynagrodzenie na stanowisku asystenta skłoniłoby Panią/Pana do rezygnacji z dodatkowego zajęcia?

Blisko 61,39% (62 osoby) badanych deklaruje wprost, że odpowiednie wynagrodzenie zasadnicze skłoniłoby ich do natychmiastowej rezygnacji z innych zajęć. Co piąty asystent (22 osoby, 21,78%) uzależnia swoją decyzję od konkretnych okoliczności.

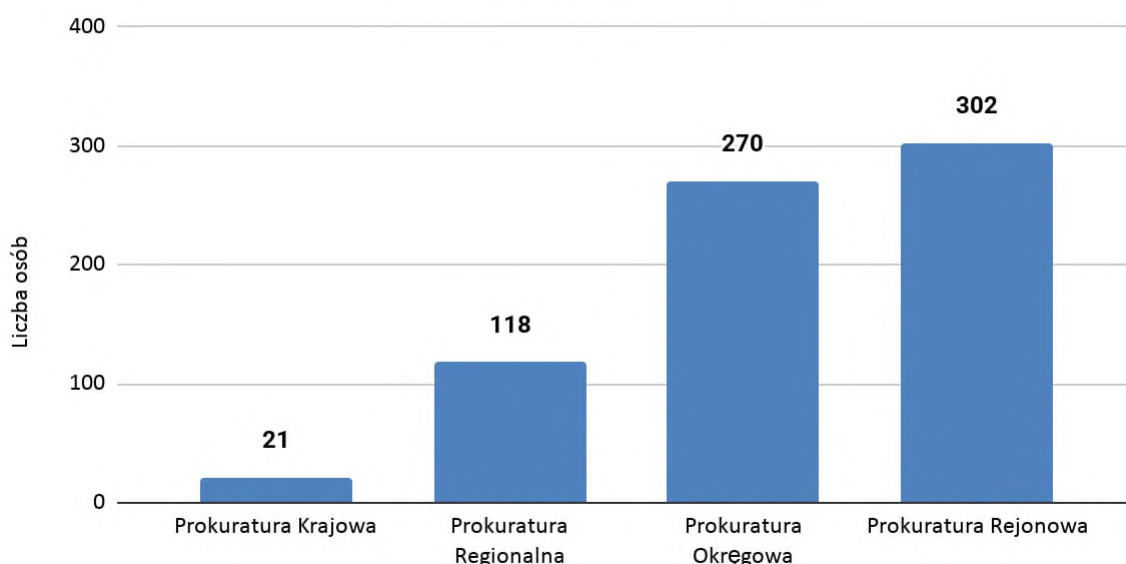
Jedynie niewielka grupa (17 osób, 16,83%) nie zrezygnowałaby z dodatkowych zajęć bez względu na wzrost płac w prokuraturze.

Pytanie nr 16
Czy rozważa Pani/Pan zmianę miejsca pracy w związku z różnicami w wynagrodzeniach między stanowiskiem asystenta sędziego a asystenta prokuratora?

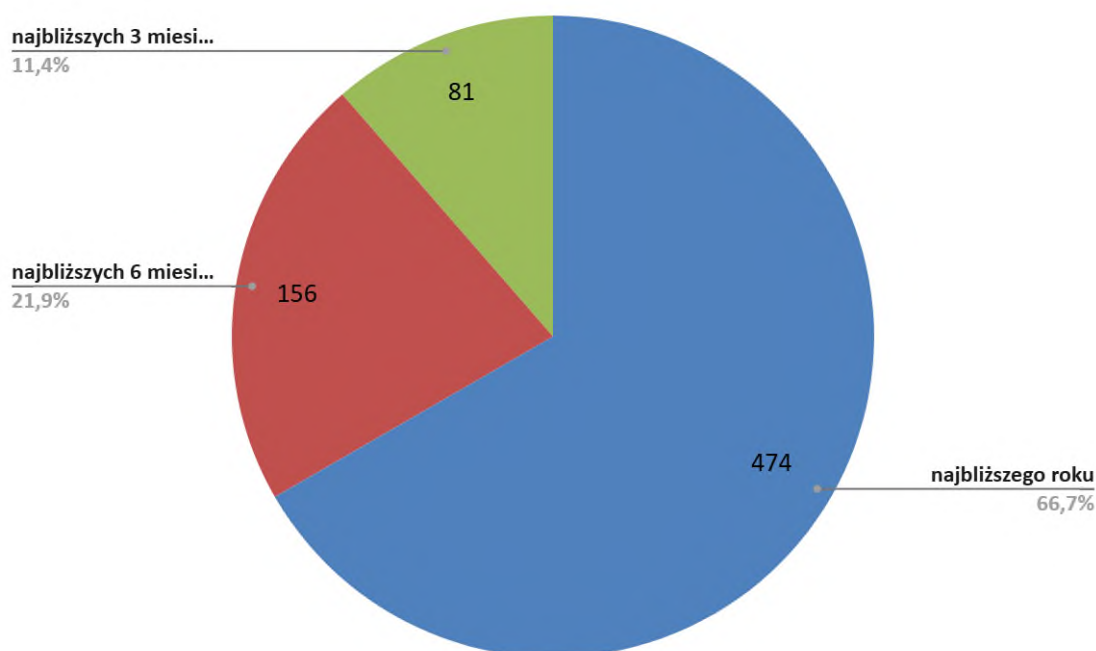
Aż 711 osób (64,17%) deklaruje gotowość do odejścia z prokuratury. Jest to wynik bezpośrednio powiązany z faktem, że asystenci prokuratora postrzegają swoją pracę jako równie obciążającą i odpowiedzialną co praca asystenta sędziego, przy jednoczesnym niższym uposażeniu. Jedynie 397 osób (35,83%) deklaruje lojalność wobec obecnego miejsca pracy mimo różnic w wynagrodzeniu.

Liczba osób deklarująca gotowość do odejścia z prokuratury z podziałem na jednostki

Analiza wykazuje masową gotowość do opuszczenia struktur prokuratury, obejmującą średnio ponad 60% kadry na każdym szczeblu, co w liczbach bezwzględnych oznacza aż **711 zdeterminowanych pracowników**. Najwyższy wskaźnik destabilizacji odnotowano w **Prokuraturze Krajowej (70% – 21 osób)** oraz **Prokuraturze Okręgowej (65,22% – 270 osób)**, natomiast w jednostkach rejonowych (**63,71% – 302 osoby**) i regionalnych (**62,11% – 118 osób**) chęć odejścia deklaruje niemal dwie trzecie asystentów.

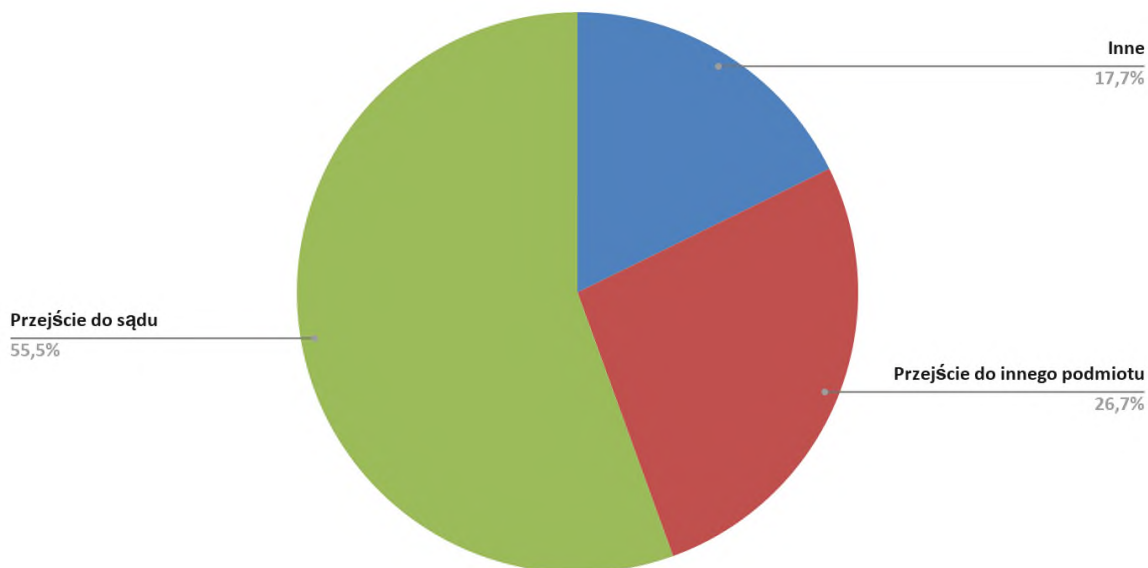
Pytanie nr 17 Jeśli tak, to w ciągu:

Wyniki wskazują na narastającą falę odejść, która swój punkt krytyczny osiągnie w perspektywie najbliższych 12 miesięcy, co zadeklarowało aż 474 asystentów (66,67%). Grupa gotowa do natychmiastowej rezygnacji w ciągu kwartału obejmuje 81 osób (11,39%). Łącznie aż 33,33% badanych planuje odejście w ciągu najbliższego półrocza.

Pytanie nr 18

Jakiego rodzaju zmianę rozważa Pani/Pan? (można zaznaczyć więcej niż jedną opcję)

Najpoważniejszym zagrożeniem dla instytucji jest drenaż kadr do sądownictwa, co zadeklarowały 492 osoby (55,53%). Znacząca grupa 237 respondentów (26,75%) planuje całkowite opuszczenie struktur wymiaru sprawiedliwości na rzecz innych podmiotów lub instytucji, natomiast 157 osób (17,72%) rozważa alternatywne ścieżki kariery opisane jako „inne”.

Pytanie nr 19
Jakie zmiany w zakresie warunków pracy, wynagrodzeń lub organizacji pracy asystentów prokuratorów uważa Pan/Pani za najważniejsze?

Odpowiedzi udzielone na pytanie otwarte zostały zakwalifikowane do następujących kategorii:

Lp.	Kategoria postulatu	Przybliżona liczba wskazań
1	Wzrost wynagrodzenia (ogólnie)	746
2	Zrównanie z asystentem sędziego / powiązanie z płacą prokuratora	475
3	Zadaniowy czas pracy i praca zdalna	254
4	Skrócenie stażu na starszego asystenta + ścieżka awansu	230
5	Likwidacja wykazu czynności i zakaz digitalizacji akt	197
6	Oddzielna pula nagród i system motywacyjny	164
7	Limit prokuratorów współpracujących z asystentem	107

Absolutny priorytet stanowi poprawa sytuacji materialnej, którą wskazało niemal całe badane środowisko (91%). Kluczowe jest nie tylko samo podniesienie kwot, ale zmiana systemowa: 475 osób domaga się sprawiedliwości płacowej poprzez zrównanie stawek z asystentami sędziów (próg 7 500–8 000 zł brutto) lub sztywne powiązanie płac z wynagrodzeniem prokuratora. Dodatkowo 164 osoby podkreślają potrzebę stworzenia autonomicznego systemu nagród, co pozwoliłoby na realne docenienie merytorycznego zaangażowania prawników.

Asystenci dążą do nowoczesnego modelu pracy, w którym liczy się efekt, a nie "wysiedziane" godziny. 254 osoby postulują zadaniowy czas pracy, argumentując to postępującą cyfryzacją. Równocześnie 197 osób domaga się zwolnienia od prac o charakterze biurowym (digitalizacja akt) oraz "biurokracji wewnętrznej" (wykazy czynności), które są postrzegane jako degradujące dla osób z wyższym wykształceniem prawniczym. Istotnym głosem jest postulat limitowania liczby prokuratorów (107 wskazań) przypadających na jednego asystenta, co ma zapobiegać skrajnemu przeciążeniu pracą w mniejszych jednostkach.

Oczekiwanie skrócenia stażu na starszego asystenta (z 10 do 5–7 lat) oraz stworzenie jasnej ścieżki awansu (230 osób) wskazuje na potrzebę zawodowej stabilizacji. Środowisko oczekuje, że zdobyte uprawnienia (egzaminacje zawodowe) będą przekładać się na obowiązkowe awanse z mocy prawa, co zwiększyłoby prestiż stanowiska i zatrzymało wykwalifikowane kadry w prokuraturze.

Podsumowanie

Obecna sytuacja grupy zawodowej asystentów prokuratorów, nakreślona głosami aż **73% całej populacji zatrudnionych**, wykracza poza ramy zwykłego sporu płacowego, odsłaniając głęboki, strukturalny kryzys instytucjonalny. Przytłaczająca większość badanych, bo blisko **99%**, definiuje swoje wynagrodzenie jako skrajnie nieadekwatne, co w zestawieniu z twardymi danymi o zarobkach ukazuje obraz patologicznego spłaszczenia płac. Fakt, że ponad połowa asystentów w kraju zarabia kwoty oscylujące wokół absolutnego minimum dla tego stanowiska, a przejście między szczeblem rejonowym a krajowym gwarantuje wzrost realnych dochodów o zaledwie kilkaset złotych, całkowicie niszczy motywacyjną funkcję awansu pionowego. Państwo, jako pracodawca, przestało premiować branżę na siebie większej odpowiedzialności, oferując w zamian niemal identyczne uposażenie niezależnie od skomplikowania prowadzonych spraw.

To ekonomiczne niedoszacowanie prowadzi do bezpośredniego zagrożenia dla ciągłości funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Deklarowana przez ponad **64% respondentów** gotowość do natychmiastowego odejścia z pracy nie jest jedynie teoretycznym wyrazem frustracji, lecz realnym planem kadrowym, który w ciągu najbliższych dwunastu miesięcy może doprowadzić do exodusu blisko pół tysiąca wykwalifikowanych prawników. Niepokojący jest zwłaszcza kierunek tej migracji – asystenci nie odchodzą z zawodu dlatego, że nie chcą pracować w orzecznictwie, lecz uciekają do sądownictwa, które postrzegane jest jako bezpieczniejsza i bardziej przewidywalna przystań zawodowa. Sytuacja, w której magister prawa, pracujący nad aktami wielotomowych śledztw, zmuszony jest łączyć domowy budżet pracą dorywczą jako kierowca czy kurier, stanowi bolesny dowód degradacji zawodu asystenta prokuratora.

Głęboka frustracja środowiska koncentruje się również wokół niejasnych procedur awansowych oraz braku transparentności w dostępie do zawodu prokuratora w odniesieniu do egzaminu na aplikację uzupełniającą prokuratorską. Powszechne żądanie skrócenia stażu na starszego asystenta oraz niemal jednomyślne odrzucenie obecnej formy egzaminu na aplikację uzupełniającą świadczą o tym, że asystenci czują się "zakleszczeni" w systemie, który nie oferuje jasnych reguł. Środowisko domaga się profesjonalizacji – przejścia z roli personelu pomocniczego, często utożsamianego z administracją, do pełnoprawnego pionu merytorycznego. Postulat ustawowego powiązania płac z wynagrodzeniem prokuratora na poziomie 60-65% jest w tym kontekście traktowany nie jako przywilej, lecz jako jedyny skuteczny mechanizm przywracający elementarną sprawiedliwość i godność zawodową. Bez tych zmian prokuratura w krótkim czasie może stracić swój merytoryczny fundament, co nieuchronnie przełoży się na paraliż postępowań przygotowawczych w całym kraju.

ZAŁĄCZNIK DO RAPORTU Z PRZYKŁADOWYMI ODPOWIEDZIAMI NA PYTANIA OTWARTE

Przykładowe odpowiedzi na pytanie nr 19

Wynagrodzenie

„Ponad 60% wynagrodzenia netto przeznaczam na wynajem kawalerki, a za 40% stać mnie jedynie na jedzenie i środki czystości. Kawalerkę wynajmuję po niższej cenie niż cena rynkowa i jest to mieszkanie o obniżonym standardzie. To jest wstyd, że jako pracownika tak istotnej instytucji państwowej, nie stać mnie na zakup porządnej koszuli na przesłuchanie świadka. Pojęcie »wyjazd na wakacje« znam z przeszłości, jak w czasie studiów pracowałem na siłowni.”

„Najważniejszym punktem jest czynnik motywacyjny w postaci godnego wynagrodzenia - za obecną pensję nie jestem w stanie się utrzymać. Umniesza mi to, że mój znajomy zatrudniony w sklepie "Żabka" zarabia 5500 zł netto - tymczasem ja z tytułem magistra prawa, mając prawie 3 letnie doświadczenie w Prokuraturze, zarabiam około 4 800 zł netto. Jest to po ludzku przykre. Rozważam przejście do sądu - nie dlatego, że nie lubię tej pracy, od zawsze chciałam zostać prokuratorem - lecz dlatego, że obecne zarobki nie pozwalają mi godziwie przeżyć, kiedy to utrzymuję się sama.”

„Najważniejsza to zmiana wynagrodzenia z głodowej na taką, która pozwala utrzymać rodzinę 2+1.”

„Wynagrodzenie powinno być adekwatne do cen panujących obecnie na rynku, przede wszystkim cen mieszkań, kwota którą otrzymuje się na rękę często jest niemal w całości przeznaczana na opłaty mieszkaniowe.”

O paradoksach systemu:

„Aktualnie mając 7 lat stażu pracy zarabiam mniej niż kierowca! Asystenci nie powinni robić digitalizacji.”

„To jest niespotykane, żeby asystent prokuratora z np. 5-letnim stażem zarabiał mniej o ponad 1 000 zł brutto niż nowo przyjęty asystent sędziego od razu po ukończeniu studiów.”

„Pracownicy sekretariatu mają wyższą podstawę niż asystenci prokuratora. To jest bardzo demotywujące, iż za merytoryczną pracę — pisanie kasacji, apelacji czy aktów oskarżenia — mam niższą podstawę wynagrodzenia niż osoba która kseruje i zamawia towar do jednostki.”

„Asystent funkcjonuje w modelu »wysoka odpowiedzialność faktyczna – zerowa decyzyjność formalna«.”

O odplywie kadr:

„Nienormowane podniesienie płac dla asystentów w sądach i prokuraturze doprowadziło do tego, że asystenci sędziów, nawet w sądach rejonowych, ze stażem czasu pracy chociażby dwuletnim zarabiają więcej od asystentów prokuratora, nawet tych zatrudnionych w jednostkach wyższego szczebla, ze stażem pracy 8–9 letnim. Ministerstwo Sprawiedliwości twierdzi, że nie ma pieniędzy na wyrównanie wynagrodzeń asystentów prokuratora do asystentów sędziów, podczas gdy w tym samym czasie zmieniają rozporządzenia i ustawy, które zwiększają liczbę potencjalnych starszych asystentów, dla których trzeba będzie znaleźć środki.”

„Najważniejsza jest zmiana dot. wynagrodzenia — to jest główny powód, dla którego nikt nie traktuje stanowiska asystenta prokuratora jako docelowego miejsca pracy. Dla wszystkich jest to etap przejściowy, najczęściej w oczekiwaniu na zdanie egzaminu adwokackiego lub wyrobienie stażu pracy do aplikacji uzupełniającej.”

O codziennej organizacji pracy:

„W mojej jednostce jeden asystent przypada na 15 prokuratorów, i w większości wyznają zasadę, że asystent robi za nich wszystko, oczywiście w granicach uprawnień. Dodam, że jest to Prokuratura Rejonowa.”

„Uważam, że osoby decyzyjne nie zdają sobie sprawy jak wygląda praca asystenta w małej jednostce powiatowej, gdzie jeden asystent przypada na 5-6 prokuratorów i asesora, i sporządza wszelkie apelacje, kasacje akty oskarżenia, i inne pisma, w tym dla referenta który nawet nie korzysta z komputera, także niestety w ciągu 8h nie jest w stanie się wyrobić więc trzeba zostawać za darmowe nadgodziny... jak nie ma jakiegoś referenta bo jest na urlopie to asystent ogarnia jego półkę, jak potrzeba coś poszukać to asystent musi to znaleźć, jak nie ma urzędnika to asystent musi kserować i digitalizować, de facto asystent jest od wszystkiego bo od wszystkich czynności merytorycznych po czynności sekretaryjne, i nie byłoby w tym nic złego tylko w naszej jednostce to osoby na sekretariacie zarabiają niewiele więcej ale wciąż kilkaset złotych więcej niż asystent co jest najbardziej demotywujące...”

„Podejście »asesor nie wie, prokurator nie wie, to asystent się dowie« nie motywuje w korelacji z wynagrodzeniem.”

„Dziennik czynności tylko na stażu asystenckim — nie jesteśmy w przedszkolu!”

“Wyraźne wskazanie kto wydaje nam polecenia służbowe, ponieważ zdarza się, że kierownicy sekretariatu roszczą sobie do tego prawa”

„Skoro już prowadzimy dzienniczki czynności, powinny one być analizowane przez przełożonych. W mojej jednostce zatrudnionych jest troje asystentów, różnice w ilości czynności to nawet 500 pozycji w dzienniczku.”

O wymiarze egzystencjalnym i zawodowym:

„ Asystenci wykonują większość pracy prokuratorskiej w zakresie sporządzania pism, pod którymi Prokuratorzy zwykle się jedynie podpisują. Niejednokrotnie po dokonaniu analizy akt sami wychodzą z inicjatywą realizacji kolejnych czynności w postępowaniu, wskazując Prokuratorom jakie konkretne informacje należy uzyskać, skąd i w jakiej formie, aby zebrany materiał dowodowy był kompletny. Zakres obowiązków i odpowiedzialności nie pokrywa się w żadnym stopniu z wynagrodzeniem otrzymywanym przez asystentów, w szczególności zakładając, że często spada na nich większość pracy Prokuratora, a na to przypada średnio ok. 40% jego pensji. Przy kilkuletnim stażu pracy nie ma podwyżek, chyba że po podwyższeniu widełek wynagrodzeń - oczywiście do ich nowej, dolnej granicy oraz w przypadku waloryzacji. Brakuje regulacji dotyczących zwiększania wynagrodzenia zasadniczego z upływem lat pracy oraz nagród motywacyjnych za dotychczasową pracę. Przez to asystenci czują się niedoceniani i tracą chęć dokształcania się, co ma znaczący wpływ na jakość i szybkość pracy. Dla większości asystentów jest to przejściowy etap w życiu, z którego należy jak najszybciej uciec do pracy oferującej przede wszystkim lepsze warunki finansowe, niezależność i więcej możliwości rozwoju.”

Inne

“Czas pracy - powinna być większa swoboda w tym zakresie, nie chodzi o nienormowany czas pracy, ale kiedy zostajemy dłużej, powinna być możliwość ustnego dogadania się z prokuratorami, z którymi się współpracuje, na wcześniejsze wyjście.

Wynagrodzenia - zdecydowanie większe wynagrodzenia, które zachęcą osoby po studiach prawniczych do wybrania roli asystenta sędziego jako alternatywy dla innych zawodów prawniczych.

Organizacja pracy - obowiązkowy podział tygodniowy pomiędzy pracą dla poszczególnych prokuratorów.

Dodatki motywacyjne - nawet w postaci dni wolnych, na wniosek np. prokuratora z którym się współpracuje”